

◀ (0259b718-82b2-11df-acc7-002185ce6064_17.html) (0259b718-82b2-11df-acc7-002185ce6064.html) ▶
(0259b718-82b2-11df-acc7-002185ce6064_19.html)

Ricard Blasco, *El Teatre al País Valencià durant la Guerra Civil (1936-1939)*

CARME GREGORI

Curial, Barcelona 1986, 2 vols. 536 pàgs

El 1986 s'ha complit el cinquantenari de la rebel·lió militar que inicià la guerra civil. Els aniversaris d'aquesta mena són situacions proclius a tota una sèrie de celebracions i publicacions encaminades a l'aclariment, l'avaluació, l'aportació de materials i, en general, l'estudi dels fets ocorreguts des de totes les perspectives possibles. L'obra de Ricard Blasco *El teatre al País Valencià durant la Guerra Civil (1936-1939)* s'inscriu en aquest conjunt d'estudis que tracten d'explicar les causes, els fets i les conseqüències de la contesa bèl·lica. Seria injust, però, catalogar aquest llibre simplement com una obra de circumstàncies, publicada aprofitant l'avinentsa commemorativa. Ni la magnitud de l'obra ni la trajectòria de l'autor no ens ho permetrien. No és aquesta la primera incursió de Ricard Blasco en el tema i en l'època, però els apunts i les notícies parcials escampats en articles i llibres anteriors han estat completats, aprofundits i, sobretot, documentats gairebé exhaustivament en l'estudi que ara comentem, el qual ha vingut a omplir un buit dels molts que encara queden per cobrir en la investigació de la història de la literatura del País Valencià. "No em mou cap picapunt de campanar sinó la convicció objectiva que la pertinaç permanència d'obres valencianes en les cartelleres del País Valencià en el trienni bèl·lic no havia de continuar silenciada" ens diu l'autor a la "Declaració de propòsits- que encapçala *El teatre al País Valencià durant la Guerra Civil (1936-1939)*).

Per tal d'escometre aquest treball, Ricard Blasco ha hagut d'acudir a les úniques fonts d'informació accessibles, les hemerogràfiques, les quals, com declara ell mateix, a més del risc que comporten per la fragmentació informativa i la poca atenció dedicada a la cultura autòctona en la premsa del període, són

uns materials dispersos i de dificultosa consulta. Malgrat les complicacions, Ricard Blasco ha examinat tots els periòdics publicats aleshores. Per fer-nos una idea de la laboriositat d'aquesta tasca només he de dir que a l'Apèndix "Premsa consultada" apareixen gairebé vuitanta publicacions.

L'estudi ha estat dividit en quatre parts. La primera, "Els antecedents immediats", ens ofereix una síntesi de l'evolució del teatre des del vuit-cents fins als moments immediatament anteriors a l'esclat de la guerra. D'aquesta manera, l'objecte d'estudi principal de l'obra no queda aïllat i la nova situació provocada pel conflicte bèl·lic pren el caràcter de trencament d'un estat de coses esperançador. Si abans de la insurrecció militar "tot apuntava a un futur immediat de 'normalització' de l'escena (...) la sotragada de 1936 estroncà el procés i posà en perill de supervivència el nostre teatre".

La segona part tracta de "L'organització dels espectacles públics al País Valencià (1936-1939)" i és la més extensa. Ricard Blasco hi fa el seguiment i l'anàlisi de les iniciatives sindicals i institucionals per tal de fer-se amb el control de la indústria de l'espectacle i furnir-ne un nou model organitzatiu a València, Alacant, Castelló i Alcoi. Cal subratllar la riquesa informativa d'aquest apartat, del qual el mateix autor ens diu: "La majoria dels materials dels quals m'he servit en aquest capítol restaven inèdits fins ara. Als pocs ja coneguts els mancava la coherència que ara tenen aplegats amb la resta". Se'ns dona notícia de tot allò que fa referència a la creació de la nova infraestructura de l'espectacle (sistema administratiu, política d'actuació, retribucions,...) i a l'actuació dels seus responsables (el paper dels sindicats, la lluita per l'hegemonia en el sector, la intervenció estatal,...). També en aquest capítol s'expliquen els intents de crear un teatre del moment, un "teatre revolucionari" o "teatre de guerra". El projecte apareix en les declaracions d'intencions dels responsables de la programació teatral, però, a causa d'un plantejament excessivament mercantilista i de l'obsessió per la plena ocupació laboral el "teatre de guerra" que hauria d'haver connectat amb la moral revolucionària per realitzar una tasca d'educació de les masses, no passà d'algunes iniciatives esporàdiques perdudes entre l'allau de teatre de consum que fins i tot incloïa obres considerades faccioses i contrarevolucionàries. La polèmica desfermada per aquesta qüestió és seguida detingudament en les planes d'aquest apartat, així com la que s'originà sobre la conveniència dels espectacles públics en temps de guerra.

El tercer capítol és "La programació del teatre valencià durant la Guerra Civil", centrat en les representacions de teatre en català arreu del país. Encara que hi predomina el teatre de repertori ja contrastat amb el públic, amb obres d'evasió i omnipresència del sainet, hi destaquen les estrenes de les obres que constitueixen el "teatre de guerra" valencià, el qual -convertia així el sainet en vehicle de l'imperatiu missatge polític que reclamava el moment històric". Els autors havien assumit la causa popular i donaven a l'escena "un 'teatre de guerra' que s'aguantava" amb obres com *Cap ahí amunt anem!* de Peris Celda i *Els fills del poble* i *València a palpès* de Francesc Barchino.

També en aquest apartat tenim un dels punts fonamentals del present estudi: el declivi del teatre valencià a mesura que avança la guerra i l'abandó de la llengua per part d'alguns actors i autors. Com diu Ricard Blasco: "el nostre art dramàtic passà d'una confortable implantació a la marginació més escandalosa". I en aquestes planes el lector trobarà l'anàlisi i comentari de les possibles causes de la crisi.

A l'última part, "La situació del teatre valencià en la Postguerra", Ricard Blasco estudia les conseqüències de la repressió que seguí la victòria dels militars revoltats contra la República, les represàlies, les prohibicions,... i les primeres passes del lent i difícil recobriment que calia iniciar, amb tots els seus problemes i limitacions.

Fet i fet, ens trobem davant d'una obra de lectura obligatòria per a tots aquells qui vulguen conèixer què va significar la nostra cultura, i especialment el nostre teatre, durant un temps tan crític i tan definitiu com el de la Guerra Civil.

[◀ \(0259b718-82b2-11df-acc7-002185ce6064_17.html\)](#) [\(0259b718-82b2-11df-acc7-002185ce6064.html\) ▶](#)
(0259b718-82b2-11df-acc7-002185ce6064_19.html)

Fundación Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes (/fundacion/)

Mapa del sitio (/mapa-web/) Política de cookies (/cookies/) Marco legal (/marco-legal/)